

Betænkning afgivet af Uddannelsesudvalget den 8. juni 2005

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen, lov om specialundervisning for voksne, lov om forberedende voksenundervisning (FVU-loven) og forskellige andre love

(Udmøntning af kommunalreformen, for så vidt angår specialundervisning, forberedende voksenundervisning, ordblindeundervisning m.v.)

[af undervisningsministeren (Bertel Haarder)]

1. Ændringsforslag

Undervisningsministeren har stillet 18 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 24. februar 2005 og var til 1. behandling den 29. marts 2005. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Uddannelsesudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 8 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og den daværende undervisningsminister sendte den 1. december 2004 dette udkast til udvalget, jf. (folketingsåret 2004-05, 1. samling) alm. del – bilag 90. Den 24. februar 2005 sendte undervisningsministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Teknisk gennemgang

Den 11. maj 2005 blev for Socialudvalget og Uddannelsesudvalget afholdt en teknisk gennemgang af lovforslaget i Undervisningsministeriet.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

Amternes Tale-Høre Samråd,
Amdsrådsforeningen,
Dansk Blindesamfund,
Dansk Epilepsiforening,
Dansk Folkeoplysnings Samråd,
De Samvirkende Invalideorganisationer,
Foreningen af daghøjskoler i Danmark,

Forstandersamrådet,
Ernst Hybschmann-Nielsen, Aabenraa,
Kirkebækskolen,
Krabbeshus Heldagsskole,
Københavns Amt,
Landsforeningen Autisme,
Landsforeningen LEV,
Anne Landtved, Otterup,
Langagerskolen,
Ordblindeinstituttet,
Roskilde Amt, Center for Specialundervisning,
Susanne og Preben Sindt, Glostrup,
Skole og Samfund,
Skolebestyrelserne i Århus Amt,
Sofieskolen,
Specialskolerne i Danmark,
Inge Sørensen, Skagen,
Viborg Amts Undervisnings- og Kulturudvalg og
Århus Amts Udvalg for Børn, Kultur og Uddannelse.

Undervisningsministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget.

Deputationer

Endvidere har følgende mundtligt over for udvalget redegjort for deres holdning til lovforslaget:

Amternes Tale-Høre Samråd,
Dansk Blindesamfund,
Dansk Folkeoplysnings Samråd,
Ernst Hybschmann-Nielsen, Aabenraa,
Foreningen af daghøjskoler i Danmark,
Krabbeshus Heldagsskole,
Landsforeningen Autisme,
Landsforeningen LEV,
Specialskolerne i Danmark og
Viborg Amts Undervisnings- og Kulturudvalg.

Samråd

Udvalget har stillet 1 spørgsmål til undervisningsministeren til mundtlig besvarelse. Ministeren har besvaret spørgsmålet i et samråd med udvalget den 17. maj 2005. Ministeren har efterfølgende sendt udvalget det talepapir, der lå til grund for besvarelsen af spørgsmålet.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 69 spørgsmål til undervisningsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret med undtagelse af spørgsmål 69, som forventes besvaret inden 2. behandling. 16 af udvalgets spørgsmål til undervisningsministeren og dennes svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

3. Tilkendegivelse fra undervisningsministeren

Ministeren har over for udvalget tilkendegivet følgende:

1. Kommunikationscentre

Jeg skal over for udvalget oplyse, at regionsrådene ud over de i bemærkningerne til § 2, nr. 3, navngivne tale-, høre- og synsinstitutioner (kommunikationscentre) vil overtage driften af øvrige kommunikationscentre bortset fra sådanne institutioner, der er beliggende i Bornholms Regionskommune, Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune.

Nogle kommunikationscentre indgår som del af institutioner, der tillige varetager andre opgaver efter lov om specialundervisning for voksne, hvorfor det kan give anledning til tvivl, hvorledes institutionen eventuelt skal opdeles. Det vil indgå i den lokale amtslige aftale om overførsel af aktiver og passiver m.v., jf. kapitel 3 i L 67 om visse proceduremæssige spørgsmål i forbindelse med kommunalreformen, hvilke kommunikationscentre der overgår til regional drift.

2. Den objektive finansiering

Det skal i forhold til lovforslagets bemærkninger præciseres, at den objektive finansiering, der vil medgå til reduktion af taksten for brug af lands- og landsdelsdækkende tilbud efter § 1, nr. 25, og § 2, nr. 9, alene omfatter de tilbud, der har lands- og landsdelsdækkende karakter, hvorimod den øvrige del af institutionens tilbud finansieres ved kommunal takstbetaling uden en objektiv finansiering.

3. Rettelse af fejl

I bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 27 og 28, er det ved en fejl anført, at 12 støttetimer ugentligt svarer til 8 klokketimer ugentligt. Idet en lektion i folkeskolen er på 45 minutter, svarer 12 støttetimer til 9 klokketimer.

4. Fortolkning af kravet om »naturlig tilknytning« i forbindelse med regionsrådets varetagelse af kommunale driftsopgaver (entreprenørmodellen)

Kravet om, at en kommunal driftsopgave skal have naturlig tilknytning til regionens opgaver, for at regionsrådet kan varetage den, vil efter ministeriets opfattelse være opfyldt, hvis regionsrådet

- driver en undervisningsinstitution med samme eller nært beslægtede opgaver
- driver en social institution, hvis tilbud også omfatter specialundervisning, når indholdet af specialundervisningen er det samme som eller nært beslægtet med den pågældende driftsopgave
- driver sociale institutioner, hvis tilbud henvender sig til samme målgruppe som tilbuddet i den pågældende driftsopgave, og som i øvrigt har driftsopgaver på specialundervisningsområdet.

Der henvises herved til § 1, nr. 4 (folkeskolelovens § 20, stk. 4) og § 2, nr. 3 (specialundervisningslovens § 1, stk. 4).

5. De regionale udviklingsråd

Med hensyn til de regionale udviklingsråd, der oprettes i medfør af § 188 i lov om social service, jf. lovforslag nr. L 38 – forslag til lov om social service, tilkendegives, at der i bekendtgørelse om de regionale udviklingsråd vil blive fastsat krav til temaer, som skal indgå i kommunalbestyrelses og regionsråds redegørelser til de regionale udviklingsråd, og til de regionale udviklingsråds rapporter til Undervisningsministeriet.

Der vil blandt andet skulle fremgå oplysning om følgende: Kommunalbestyrelsens politisk fastsatte principper for specialundervisningsområdet (børn og voksne), aftaler med andre kommuner om benyttelsen af tilbud uden for kommunen, oplysning om kommunens redegørelse om forventet brug af pladser i andre kommuners undervisningstilbud og opfølgningen herpå samt en vurdering af udviklingen og forsyningen på området.

Redegørelserne skal endvidere omfatte kommunalbestyrelsens politisk fastsatte principper for kommunens brug af eller samarbejde med pædagogisk-psykologisk rådgivning i andre kommuner, i regionen eller i VISO, samt hvordan og i hvilket omfang kommunen gør brug af VISO. Endelig skal redegørelserne omfatte oplysninger om kommunens eller regionens ungdomstilbud efter lov om specialundervisning for voksne.

4. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (V, DF og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (S, RV, SF og EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for de under nr. 1-17 stillede ændringsforslag, men imod det under nr. 18 stillede ændringsforslag.

Mindretallet henviser til sine generelle bemærkninger vedrørende kommunalreformen, jf. betænkningensbidraget til L 65, og skal om dette konkrete lovforslag bemærke:

Der er næppe tvivl om, at specialundervisningen fungerer forskelligt i forskellige dele af landet. Mindretallet ville meget gerne have deltaget i konkrete og målrettede forhandlinger om, hvordan specialundervisningen – både den almindelige og den vidtgående – konkret og strukturelt kunne forbedres og gerne i forlængelse af de ændringer, som tidligere er gennemført bl.a. i forbindelse med grundtaksten og i lyset af KVIS (Kvalitet i Specialundervisningen) og fortsættelsen heraf. Desværre er lovforslaget et entydigt eksempel på, at det har konsekvenser, at amterne nedlægges, uden at regionerne får tilsvarende politisk handlerum og ansvar. Modellen på specialundervisningsområdet synes derfor ikke at afspejle en politik for specialundervisningen, men må snarere ses som en gennemtvungelse af V, K og DF's forlig om strukturreformen. Udgangspunktet er ikke, hvordan der skabes de bedst mulige betingelser for specialundervisningen for børn og voksne.

Lovforslaget betyder, at kommunerne får hele ansvaret for specialundervisningen, bortset fra driften af meget få, højt specialiserede, landsdækkende eller landsdelsdækkende tilbud. Langt de fleste specialskoler overgår derfor til kommunerne alt efter, hvor de af historiske tilfældigheder er geografisk placeret. Det er kun de landsdels- og landsdækkende tilbud, der er omfattet af rammeaftalen og objektiv finansiering. Det svarer til ca. 1/10 af de børn, der i dag får vidtgående undervisning i sådanne institutioners tilbud. For så vidt angår resten, vil det være op til kommunerne at håndtere det nye ansvar, uden at det lovmæssigt er fastlagt, at det mellemkommunale samarbejde sker i fuld åbenhed og på forpligtende vis i en forhandlet rammeaftale.

Der vil naturligvis være kommuner, der håndterer det nye ansvar på glimrende vis. Men der er ikke noget i strukturen, der giver nogen form for sikkerhed for, at det bliver tilfældet. Tværtimod bliver kommunerne sat til at forene hensyn, der ikke kun kan synes modstridende, men uforenelige. Det havde været oplagt at lade alle tilbud omfatte af rammeaftalen og en form for objektiv finansiering, således at der var en fast ramme om det kommunale samarbejde og den kommunale gensidige forpligtelse. Det er på ingen måde tilstrækkeligt, at kommunerne redegør for deres forventede behov for brug af tilbud i andre kommuner.

Når det kommunale forpligtende og aftalte samarbejde ville være afgørende for kvaliteten i tilbuddet til de børn og voksne, der har brug for vidtgående specialundervisning, skyldes det kompleksiteten i opgaven og de store omkostninger, der kan være forbundet med at tilvejebringe de højt kvalificerede tilbud. Lovforslaget vil have vidtrækkende konsekvenser. De tusinder af børn og voksne, der er afhængige af den vidtgående specialundervisning, risikerer at få ringere tilbud og risikerer at blive ofre for en øget kassetænkning.

Der er en reel risiko for, at børn af økonomiske grunde vil blive trukket tilbage fra de specialiserede institutioner og givet lokale tilbud, der nok er tæt på børnenes bolig, men som ikke kan leve op til den kvalitet, som børnene har brug for, og som forældrene forventer.

Den faglige ekspertise, viden og dermed muligheden for at lave et målrettet tilbud kræver et ganske stort befolkningsunderlag, når det gælder den vidtrækkende specialundervisning. Det er ikke generelt til stede i de nye kommuner. Eftersom kommunerne får hele ansvaret for finansiering og visitering, kan den manglende faglighed blive et alvorligt problem for det enkelte barn, hvis det enkelte barns problemer er af særlig karakter. Derved kan det blive svært at blive visiteret til det rigtige tilbud – særligt hvis kommunen er økonomisk klemt.

Opsamlingen af viden, information og vejledning i den nye statslige institution VISO sker for specialundervisning på samme måde som på socialområdet. Det er naturligvis glædeligt. Men det har været umuligt for mindretallet at få svar på, hvilke områder VISO vil kunne rådgive og udrede i forhold til.

Det er centralt for mindretallet, at borgeren kan søge rådgivning om den vidtgående specialundervisning hos VISO. Det var der ikke tænkt på i lovforslaget, som det blev fremsat af regeringen. Denne asymmetri i forhold til det sociale område forekommer helt uigennemtænkt og uden nogen form for argumentation. Den kommunale pædagogisk-psykologiske rådgivning (PPR) skal naturligvis have udvidet det område, som man rådgiver og udreder inden for. Men parallellen er, at det skal kommunerne også, for så vidt angår det sociale område. Der var simpelthen ikke symmetri i adgangen til VISO mellem det sociale område og den vidtgående specialundervisning. Mindretallet har undret sig over denne forskelsbehandling og finder det desværre betegnende for, at man ikke generelt og fra begyndelsen har tænkt lovgivningen på de to områder sammen.

Mindretallet vil naturligvis stemme for socialministerens ændringsforslag, der giver borgeren samme adgang til at søge rådgivning på specialundervisningsområdet som på socialområdet.

Økonomien på området udgør også et usikkerhedsmoment. Specialundervisningsinstitutioner, der ikke er lands- eller landsdelsdækkende og derfor ikke drives på et grundlag af objektiv finansiering af regionerne, skal finansieres af en rå takstfinansiering. Det betyder, at de nu kommunale institutioner bliver sårbare over for tomme pladser eller i forhold til at finansiere udvikling af fagligheden i institutionen.

Mindretallet finder samlet set, at der er tale om et landsdækkende eksperiment med den vidtgående specialundervisning. Et eksperiment, som har begrænset udsigt til at føre til bedre undervisning for børn og voksne, der har brug for vidtgående specialundervisning. Og det er ellers dét, som de har brug for. Det burde have været genstand for de politiske drøftelser – ikke amternes nedlæggelse og den deraf nødvendige næsten totale og øjeblikkelige flytning af ansvar, finansiering, visitering samt ejerskab og drift af institutioner.

Mindretallet finder det ligeledes dybt beklageligt, at regeringen ikke har villet være med til at sikre et statsligt uddannelsesstilbud til unge udviklingshæmmede. Opgaven varetages i dag af amterne med forskellig styrke. Vi finder, at det nu med overgangen til statseje og taxameter for alle andre unge er tiden, hvor disse unge sikres et fagligt forsvarligt tilbud på lige fod med andre unge. Vi frygter en forringelse af tilbuddet med hensyn til kvalitet, faglighed og økonomi ved overførslen fra de nuværende 14 amter til de 98 nye kommuner. Denne gruppe sårbare unge vil fremover være den eneste, hvor staten ikke påtager sig ansvaret for deres ungdomsuddannelse.

Mindretallet frygter ligeledes, at folkeoplysningens stærke indsats for at sikre FVU på arbejdspladserne og i fritiden risikerer at blive klart forringet, når VUC'ernes bestyrelser får ansvaret for at indgå driftsoverenskomster om udbud af forberedende voksenuddannelse med oplysningsforbundene, samtidig med at de selv er nogle af de store udbydere af FVU. Dette vil betyde, at man »sætter

ræven til at vogte gæs«, samtidig med at midlerne til information og udbredelse af kendskabet til FVU fjernes fra taxameteret, hvilket er en klar forringelse i forhold til i dag.

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit, Siumut og Fólkaflokkurinn var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

5. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af *undervisningsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 1

1) I *indledningen* ændres »870 af 21. oktober 2003, som ændret ved lov nr. 360 af 19. maj 2004, lov nr. 477 af 9. juni 2004 og lov nr. 1457 af 22. december 2004« til: »af 26. maj 2005«.

[Redaktionel ændring]

2) I *nr. 2* ændres »1. pkt.« til: »2. pkt.«

[Lovteknisk korrektion]

3) I det under *nr. 4* foreslåede § 20, *stk. 3*, indsættes i 1. pkt. efter »jf. § 21, *stk. 1*«: »og 2«.

[Redaktionel ændring]

4) I *nr. 7* ændres »§ 21, *stk. 2*, 1. pkt.« til: »§ 21, *stk. 3*, 1. pkt.«

[Redaktionel ændring]

5) I *nr. 8* ændres »§ 21, *stk. 2*, 2. pkt.« til: »§ 21, *stk. 3*, 2. pkt.«

[Redaktionel ændring]

6) *Indledningen* til *nr. 9* affattes således:

»I § 21 indsættes som *stk. 4* og 5:«.

[Redaktionel ændring]

7) I den under *nr. 11* foreslåede affattelse af § 22, *stk. 2*, affattes 1. *pkt.* således:

»Kommunalbestyrelsen kan efter indstilling fra regionsrådet beslutte, at en elev efter overenskomst mellem regionsrådene henvises til specialundervisning, jf. § 20, *stk. 3*, i en anden regions undervisningstilbud.«

[Præcisering af myndighedsansvaret]

8) I den under *nr. 21* foreslåede affattelse af § 47 indsættes i *stk. 3*, 2. *pkt.*, efter »der«: »senest den 15. oktober året før«.

[Præcisering af tidspunktet for, hvornår rammeaftalen senest skal være indgået]

9) I den under *nr. 21* foreslåede affattelse af § 47, *stk. 3*, indsættes som *3. pkt.*:

»Rammeaftalen drøftes og suppleres efter behov.«

[Mulighed for løbende drøftelse og supplerings af rammeaftalen]

10) I den under *nr. 21* foreslåede § 47 indsættes efter *stk. 3* som nyt stykke:

»*Stk. 4.* Kommunalbestyrelserne inden for regionen er forpligtet til at samarbejde om at tilvejebringe de nødvendige tilbud inden for specialundervisningsområdet. Dette kan ske ved, at kommunalbestyrelsens årlige redegørelse også kan indeholde en redegørelse for kommunens forventede brug af pladser i andre kommuners specialundervisningstilbud i regionen i det kommende år og i de næste 3 år. Eventuelle redegørelser indgår som et bilag til rammeaftalen.«

Stk. 4 og 5 bliver herefter *stk. 5* og *6*.

[Kommunalbestyrelsernes forpligtelse til at samarbejde inden for regionen]

Til § 2

11) I *nr. 3* indsættes efter det foreslåede § 1, *stk. 3*, som nyt stykke:

»*Stk. 4.* Regionsrådet kan efter overenskomst med private skoler, institutioner eller initiativtagere henvise de af *stk. 3* omfattede personer til undervisning i private skoler eller institutioner m.v. Undervisningsministeren kan fastsætte regler herom.«

Det foreslåede *stk. 4* bliver herefter *stk. 5*, og *stk. 2* og *3* bliver herefter *stk. 6* og *7*.

[Regionsrådets mulighed for at henvise personer til undervisning i private skoler m.v.]

12) I det under *nr. 29* foreslåede § 6 *h, stk. 3, 2. pkt.*, indsættes efter »der«: »senest den 15. oktober året før«.

[Præcisering af tidspunktet for, hvornår rammeaftalen senest skal være indgået]

13) I det under *nr. 29* foreslåede § 6 *h, stk. 3*, indsættes som *3. pkt.*:

»Rammeaftalen drøftes og suppleres efter behov.«

[Mulighed for løbende drøftelse og supplerings af rammeaftalen]

14) I *nr. 29* indsættes efter det foreslåede § 6 *h, stk. 3*, som nyt stykke:

»*Stk. 4.* Kommunalbestyrelserne inden for regionen er forpligtet til at samarbejde om at tilvejebringe de nødvendige tilbud inden for specialundervisningsområdet. Dette kan ske ved, at kommunalbestyrelsens årlige redegørelse også kan indeholde en redegørelse for kommunens forventede brug af pladser i andre kommuners specialundervisningstilbud i regionen i det kommende år og i de næste 3 år. Eventuelle redegørelser indgår som et bilag til rammeaftalen.«

Stk. 4 og 5 bliver herefter *stk. 5* og *6*.

[Kommunalbestyrelsernes forpligtelse til at samarbejde inden for regionen]

15) I det under *nr. 35* foreslåede § 7 *d, stk. 2*, indsættes efter »undervisningsinstitutioner«: », herunder at undervisningstilbuddet skal fremgå af den årlige rammeaftale, jf. § 6 *h, stk. 3*.«

[Overtagne regionale undervisningstilbud skal fremgå af rammeaftalen]

Til § 4

16) I *indledningen* indsættes efter »5. juli 2004,«: »som ændret ved lov nr. 336 af 18. maj 2005,«.
[Redaktionel ændring]

Til § 5

17) *Nr. 11* affattes således:

»**11.** § 7, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2.* Forinden voksenuddannelsescenteret indgår driftsoverenskomster, indhentes en udtalelse fra uddannelsesudvalget, jf. lov om almen voksenuddannelse og om voksenuddannelsescentre, og regionsrådet høres.««

[Udtalelse fra uddannelsesudvalget før indgåelse af driftsoverenskomst]

Af *undervisningsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (V, DF og KF):

Til § 6

18) Som *stk. 5* indsættes:

»*Stk. 5.* Amtskommunale institutioner og tilbud, der pr. 1. januar 2007 skal drives af kommunalbestyrelserne efter lov om folkeskolen eller lov om specialundervisning for voksne, overgår til beliggenhedskommunen.«

[Beliggenhedskommunens overtagelse af de amtskommunale institutioner og tilbud]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1 og 3-6

Ændringsforslagene er redaktionelle og skal ses som konsekvens af vedtagelsen af lov nr. 335 af 18. maj 2005 om ændring af lov om folkeskolen. (Mere frit skolevalg inden for og over kommunegrænser).

Til nr. 2

Ændringsforslaget er en rettelse af en forkert henvisning i lovforslaget.

Til nr. 7

Ændringsforslaget er en præcisering af myndighedsansvaret, der er hos kommunalbestyrelsen. Når kommunalbestyrelsen har henvist en elev til specialundervisning ved regionsrådets foranstaltning, kan regionsrådet afgive en indstilling til kommunalbestyrelsen om, at eleven skal henvises til en anden regions undervisningstilbud.

Dette vil eksempelvis kunne være tilfældet, hvis der er behov for et tilbud, der efter regionsrådene indbyrdes koordinering af kapaciteten og sammensætningen af regionernes undervisningstilbud er placeret i en anden region, eller hvis eleven har kortere afstand til et relevant tilbud i en anden region. Det er kommunalbestyrelsen, der har myndighedsansvaret for, at eleverne får et relevant tilbud, og det fulde finansieringsansvar herfor.

Til nr. 8

Præciseringen indebærer, at regionsrådet og kommunalbestyrelserne i regionen skal indgå den årlige rammeaftale senest den 15. oktober året før rammeaftalens ikrafttræden, første gang den 15. oktober 2006.

Fristen for indgåelsen af rammeaftalen er fastsat under hensyntagen til sammenhængen med rammeaftalen og regioners og kommuners planlægning m.v., herunder vedtagelse af budgetter.

Til nr. 9

Da der kan være behov for at drøfte og supplere rammeaftalen løbende, foreslås det, at der indsættes en bestemmelse herom.

Til nr. 10

Uanset at langt de fleste amtskommunale undervisningstilbud overgår til kommunal drift ved kommunalreformens ikrafttræden i modsætning til det sociale område, er det fundet hensigtsmæssigt at foreslå, at kommunerne har pligt til at samarbejde om at tilvejebringe de nødvendige tilbud inden for specialundervisningsområdet.

Dette samarbejde kan blandt andet bestå i, at kommunalbestyrelsens årlige redegørelse til regionsrådet kan indeholde en redegørelse for kommunens forventede brug af pladser i andre kommuners specialundervisningstilbud inden for regionen. Eventuelle redegørelser indgår som et bilag til den årlige rammeaftale. Disse redegørelser og opfølgningen herpå kan indgå som tema i redegørelserne til de i medfør af L 38 nedsatte regionale udviklingsråd. Udviklingsrådene skal følge kommunernes praksis på området, ligesom undervisningsministeren vil følge udviklingen.

Efter at de fornødne pladser er fremskaffet, skal der indgås en overenskomst om betalingen m.v. i henhold til folkeskolelovens § 22, stk. 1, hvoraf det fremgår, at en kommunalbestyrelse efter overenskomst med en anden kommune kan henvise elever til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i den anden kommunes skoler.

Til nr. 11

Nogle amtskommuner opfylder i dag dele af deres forpligtelse til at tilbyde specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til personer med tale-, høre- eller synsvanskeligheder ved driftsoverenskomst med private skoler, initiativtagere m.v. Det kan eksempelvis være undervisning i almindelig daglig levevis (ADL) eller it til blinde og svagsynede.

Det foreslås, at de regionale undervisningsinstitutioner med undervisning for personer med tale-, høre- og synsvanskeligheder bevarer denne mulighed, således at det bliver muligt for regionsrådet efter overenskomst med private skoler, institutioner eller initiativtagere at henvise de i stk. 3 omfattede personer til undervisning på disse institutioner.

Det skal fremgå af rammeaftalen, i hvilket omfang regionsrådet efter overenskomst kan henvise personer til undervisning i private skole, institutioner m.v., jf. forslaget § 2, nr. 29, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 12

Præciseringen indebærer, at regionsrådet og kommunalbestyrelserne i regionen skal indgå den årlige rammeaftale senest den 15. oktober året før rammeaftalens ikrafttræden, første gang den 15. oktober 2006.

Fristen for indgåelsen af rammeaftalen er fastsat under hensyntagen til sammenhængen med rammeaftalen og regioners og kommuners planlægning m.v., herunder vedtagelse af budgetter.

Til nr. 13

Da der kan være behov for at drøfte og supplere rammeaftalen løbende, foreslås det, at der indsættes en bestemmelse herom.

Til nr. 14

Uanset at langt de fleste amtskommunale undervisningstilbud overgår til kommunal drift ved kommunalreformens ikrafttræden i modsætning til det sociale område, er det fundet hensigtsmæssigt at foreslå, at kommunerne har pligt til at samarbejde om at tilvejebringe de nødvendige tilbud inden for specialundervisningsområdet.

Dette samarbejde kan blandt andet bestå i, at kommunalbestyrelsens årlige redegørelse til regionsrådet kan indeholde en redegørelse for kommunens forventede brug af pladser i andre kommuners specialundervisningstilbud inden for regionen. Eventuelle redegørelser indgår som et bilag til den årlige rammeaftale. Disse redegørelser og opfølgningen herpå kan indgå som tema i redegørelserne til de i medfør af L 38 nedsatte regionale udviklingsråd. Udviklingsrådene skal følge kommunernes praksis på området, ligesom undervisningsministeren vil følge udviklingen.

Efter at de fornødne pladser er fremskaffet, skal der indgås en overenskomst om betalingen m.v. i henhold til forslaget § 2, nr. 5, hvoraf det fremgår, at en kommunalbestyrelse efter overenskomst med en anden kommune kan henvise elever til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i den anden kommunes skoler m.v.

Til nr. 15

Med ændringsforslaget bemyndiges undervisningsministeren til at fastsætte regler om kommunernes overtagelse af regionale undervisningsinstitutioner. Det foreslås i denne forbindelse, at der også fastsættes regler om, at undervisningstilbuddet skal fremgå af den årlige rammeaftale, jf. § 2, nr. 29, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 16

Ændringsforslaget er redaktionelt og skal ses som konsekvens af vedtagelsen af lov nr. 336 af 18. maj 2005 om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. (Skolernes frihed, mål med undervisningen, krav til bestemmelsesmedlemmer, lærere og tilsynsførende, herunder om dansk-kundskaber, samt om tilsyn m.v.).

Til nr. 17

Det foreslås, at voksenuddannelsescenteret ud over at høre regionsrådet om den geografiske placering af udbuddet m.v. med henblik på at sikre, at der er et tilstrækkeligt og varieret voksenuddannelsesstilbud til alle, skal indhente en udtalelse fra uddannelsesudvalget ved centeret før indgåelse af driftsoverenskomster med henblik på at sikre inddragelse af de lokale arbejdsmarkedsparter, der er repræsenteret ligeligt i uddannelsesudvalget. Det er obligatorisk for voksenuddannelsescentrene at nedsætte et uddannelsesudvalg, jf. det samtidig hermed fremsatte ændringsforslag til L 106.

Til nr. 18

Det fremgår af strukturaftalen, at beliggenhedskommunen overtager de nuværende amtskommunale institutioner og tilbud bortset fra de institutioner og tilbud, der efter forslaget skal drives af regionsrådene.

Det foreslås, at denne forudsætning præciseres i overgangsbestemmelserne.

I øvrigt vil bestemmelserne i forslaget til lov om visse proceduremæssige spørgsmål i forbindelse med kommunalreformen (L 67), der er fremsat samtidig med dette lovforslag til udmøntning af kommunalreformen, komme til at gælde for overtagelsen.

En kommunalbestyrelse kan også overtage den del af en såkaldt satellitinstitution (en hovedinstitution med tilhørende afdelinger), der er beliggende i kommunen. Det er dog en forudsætning, at den del af satellitinstitutionen, der overtages, kan fungere som et selvstændigt tilbud i beliggenhedskommunen.

Troels Christensen (V) Anne-Mette Winther Christiansen (V) Britta Schall Holberg (V)

Tina Nedergaard (V) Ellen Trane Nørby (V) Louise Frevert (DF) Søren Krarup (DF)

Carina Christensen (KF) fmd. Allan Niebuhr (KF) Bjarne Laustsen (S) Carsten Hansen (S)

Christine Antorini (S) Kirsten Brosbøl (S) Margrethe Vestager (RV) nfmd. Bente Dahl (RV)

Eigil Andersen (SF) Pernille Rosenkrantz-Theil (EL)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit, Siumut og Fólkaflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Fólkaflokkurin (FF)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Oversigt over bilag vedrørende L 108

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar samt høringsnotat fra undervisningsministeren
2	Henvendelse af 11/3-05 fra Sofieskolen
3	Henvendelse af 17/3-05 fra Århus Amts Udvalg for Børn, Kultur og Uddannelse
4	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
5	Henvendelse af 28/3-05 fra Specialskolerne i Danmark
6	Henvendelse af 23/3-05 fra Sofieskolen
7	Henvendelse af 18/3-05 fra Skolebestyrelserne i Århus Amt
8	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
9	Henvendelse af 1/4-05 fra Krabbehus Heldagsskole
10	Henvendelse af 6/4-04 fra Viborg Amt
11	Henvendelse af 11/4-05 fra De Samvirkende Invalideorganisationer
12	Henvendelse af 12/4-05 fra Amtrådsforeningen
13	Henvendelse af 11/4-05 fra Langagerskolen
14	Henvendelse af 15/4-05 fra Skole og Samfund
15	Henvendelse af 19/4-05 fra Dansk Epilepsiforening
16	Henvendelse af 21/4-05 fra De Samvirkende Invalideorganisationer
17	Henvendelse af 14/4-05 fra Roskilde Amt, Center for Specialundervisning
18	Henvendelse af 24/4-05 fra Landsforeningen Autisme
19	Henvendelse fra Langagerskolen NU IGEN?
20	Pressemeddelelsen »Nu må Folketingets politikere tage sig sammen...« af 27/4-05, fra Landsforeningen Autisme
21	Henvendelse fra Amternes Tale-Høre Samråd
22	Publikationen »Kommunalreformen - Opgaven: Kompenserende specialundervisning for voksne«, fra Forstandersamrådet
23	Meddelelse om teknisk gennemgang af lovforslaget ved undervisningsministeren
24	Henvendelse af 2/5-05 fra Inge Sørensen, Skagen
25	Henvendelse af 3/5-05 fra Landsforeningen LEV
26	Henvendelse af 3/5-05 fra Københavns Amt
27	Henvendelse af 2/5-05 fra Anne Landtved, Otterup
28	Henvendelse af 2/5-05 fra Viborg Amt

Bilagsnr. Titel

- 29 Materiale i forbindelse med teknisk gennemgang af lovforslaget
- 30 Henvendelse af 12/5-05 fra Dansk Blindesamfund
- 31 Henvendelse af 10/5-05 fra Ernst Hybschmann-Nielsen, Aabenraa
- 32 1. udkast til betækning
- 33 Henvendelse af 18/5-05 fra Kirkebækskolen
- 34 Åbent brev til indenrigs- og sundhedsministeren og socialministeren af 25/5-05 fra Susanne og Preben Sindt, Glostrup
- 35 Henvendelse af 31/5-05 fra Ordblindeinstituttet
- 36 Ændringsforslag samt betækningsbidrag, fra undervisningsministeren
- 37 2. udkast til betækning
- 38 Henvendelse af 6/6-05 fra Dansk Folkeoplysnings Samråd og Foreningen af daghøjskoler i Danmark
- 39 Revideret ændringsforslag, fra undervisningsministeren
- 40 3. udkast til betækning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 108**Spm.nr. Titel**

- 1 Spm. om kommentar til henvendelse af 11/3-05 fra Sofieskolen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 2 Spm. om kommentar til henvendelse af 17/3-05 fra Århus Amts Udvalg for Børn, Kultur og Uddannelse, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 3 Spm. om kommentar til henvendelse af 28/3-05 fra Specialskolerne i Danmark, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 4 Spm. om kommentar til henvendelse af 23/3-05 fra Sofieskolen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 5 Spm. om kommentar til henvendelse af 18/3-05 fra Skolebestyrelserne i Århus Amt, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 6 Spm. om kommentar til henvendelse af 1/4-05 fra Krabbehus Helledagsskole, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 7 Spm. om kommentar til henvendelse af 6/4-05 fra Viborg Amt, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 8 Spm. om kommentar til henvendelse af 11/4-05 fra De Samvirkende Invalideorganisationer, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 9 Spm. om kommentar til henvendelse af 12/4-05 fra Amtsrådsforeningen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 10 Spm. om oversendelse af oversigt over de nuværende amtslige specialskoler med angivelse af målgrupper for hver enkelt skole m.v., til

-
- undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 11 Spm. om, hvad der taler imod, at forældre til handicappede børn selv kan opsøge rådgivning om specialundervisning i VISO, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm. om oversigt over antallet af sager, der blev behandlet i Klagenævnet for vidtgående specialundervisning i årene 2002, 2003 og 2004 m.v., til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 13 Spm. om ansvarsfordeling m.v., til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 14 Spm. om oversendelse af evalueringsrapporter m.v., til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 15 Spm. om kommentar til henvendelse af 11/4-05 fra Langagerskolen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 16 Spm. om analyser af undervisningstilbud m.v., til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 17 Spm. om beregninger, der fører frem til, at de kommende regioner får 2 mio. kr. til generel administration af området og 30 mio. kr. til specialundervisning under hospitalsophold, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 18 Spm. om kommentar til henvendelse af 15/4-05 fra Skole og Samfund, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 19 Spm., om ministeren vil sikre, at der som noget nyt opbygges generelt tilgængelig ekspertise i VISO om undervisning af særligt begavede børn, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 20 Spm. om kommentar til henvendelse af 19/4-05 fra Dansk Epilepsiforening, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 21 Spm. om, hvor mange børn fra henholdsvis Vallensbæk Kommune og Ishøj Kommune, der i dag går i skole på Kirkebækskolen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 22 Spm. om kommentar til henvendelse af 21/4-05 fra De Samvirkende Invalideorganisationer, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 23 Spm. om kommentar til henvendelse af 14/4-05 fra Roskilde Amt, Center for Specialundervisning, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 24 Spm. om kommentar til henvendelse af 24/4-05 fra Landsforeningen Autisme, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 25 Spm., om ministeren vil være indstillet på, at institutioner, der både kan karakteriseres som institutioner på socialområdet og på specialundervisningsområdet, samlet kan forblive i regionalt regi, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 26 Spm., om der med lovforslaget vil være én ejer på den sociale opgave og et vilkårligt antal kommuner som ejere for så vidt angår specialundervisningsopgaven, til undervisningsministeren, og ministerens

- svar herpå
- 27 Spm., om ministeren vil redegøre for, hvordan det i spørgsmål 26 omtalte ejerskab mest hensigtsmæssigt skal administreres, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 28 Spm. om kommentar til henvendelse fra Langagerskolen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 29 Spm. om kommentar til artiklen »Børnenes fremtid er på spil« fra Dansk Blindesamfunds blad Blindesagen, april 2005, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 30 Spm. om kommentar til pressemeddelelsen af 27/4-05: »Nu må Folketingets politikere tage sig sammen...« fra Landsforeningen Autisme, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 31 Spm. om kommentar til henvendelse fra Amternes Tale-Høre Samråd, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 32 Spm. om kommentar til henvendelse af 2/5-05 fra Inge Sørensen, Skagen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 33 Spm. om kommentar til henvendelse af 3/5-05 fra Landsforeningen LEV, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 34 Spm. om kommentar til henvendelse af 3/5-05 fra Københavns Amt, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 35 Spm. om en beskrivelse af, hvordan beslutningsprocessen omkring undervisningen af autistiske børn vil blive administreret efter lovforslaget, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 36 Spm. om, hvordan specialundervisning inden for ungdomsuddannelserne tænkes tilrettelagt, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 37 Spm., om der planlægges rammeaftaler på specialundervisningsområdet for børn med særlige behov – parallelt til de rammeaftaler, som skal indgås på socialområdet i den nye struktur, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 38 Spm. om, hvem der skal sikre undervisning af voksne og unge, hvis regionsrådet ikke kan sikre det, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 39 Spm. om, hvor stort et befolkningsunderlag der kræves, for at der kan sikres de nødvendige kompetencer for en fuldt tilstrækkelig specialundervisning, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 40 Spm. om, hvilke kriterier der er lagt til grund for sondringen mellem landstilbud og landsdelsdækkede tilbud, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 41 Spm. om, hvordan man i praksis forestiller sig specialundervisningen/taleundervisning varetaget for en voksen, som er indlagt på hospital under og efter indlæggelsen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 42 Spm. om, hvilke faglige eller styringsmæssige problemer ministeren

-
- mener der vil være ved at forankre den videregående specialundervisning i regionerne frem for i kommunerne, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 43 Spm. om, hvordan det sikres, at de små kommuner ikke kommer i klemme i relation til behovet for specialundervisning, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 44 Spm. om, hvilke fordele der er forbundet med at flytte specialundervisningen fra amtsligt til kommunalt niveau, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 45 Spm., om man som forælder kan gå direkte til den enkelte institution for at få sat behandling/specialundervisning i gang, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 46 Spm. om, hvor personer, der henvises fra sundhedsvæsenet til f.eks. tale-/hørebehandling, går hen med disse henvisninger, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 47 Spm. om begrundelsen for, at forældre ikke selv kan søge om at få udarbejdet en udredning for deres barn, hvis PPR ikke vil, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 48 Spm. om, hvad det typiske sagsflow er med hensyn til specialundervisning under voksenuddannelsen i dag og i fremtiden, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 49 Spm. om, hvor mange borgere i hver kommune der forventes at have behov for at blive henvist til specialundervisning, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 50 Spm. om, hvor den del af voksenundervisningen, som er genoptræning, placeres, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 51 Spm., om det er korrekt, at den samlede ekspertise vedrørende hjerneskader, som nu er centraliseret i amterne, vil forsvinde ved den nye struktur, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 52 Spm., om det er indeholdt i den udvidede klageadgang, at man kan få en ny udredning, hvis man ikke finder den første tilfredsstillende, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 53 Spm. om kommentar til henvendelse af 2/5-05 fra Anne Landtved, Otterup, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 54 Spm. om kommentar til henvendelse af 2/5-05 fra Viborg Amt, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 55 Spm. om, hvilken andel af tilbuddene til de børn, der i dag får vidtgående specialundervisning, der i fremtiden vil være omfattet af rammeaftalen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 56 Spm. om, hvor mange medarbejdere med en specialviden i forhold til den vidtgående specialundervisning, der vil kunne tilføres de nye kommuners PPR, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 57 Spm. om kommentar til henvendelse af 12/5-05 fra Dansk Blinde-

- samfund, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 58 Spm. om kommentar til henvendelse af 10/5-05 fra Ernst Hybschmann-Nielsen, Aabenraa, og ministerens svar herpå
- 59 Spm. om forskel på principperne mellem det sociale område (efter L 38) og specialundervisningsområdet (L 108), til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 60 Spm. om udarbejdelse af ændringsforslag med udgangspunkt i tilsvarende bestemmelser i forslag til lov om social service (L 38) m.v., til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 61 Spm. om, hvorfor der ikke er sikret et ungdomsuddannelses tilbud til de udviklingshæmmede, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 62 Spm., om ministeren vil tage skridt til at sikre udviklingshæmmede uddannelses tilbud efter kommunalreformen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 63 Spm. om oversendelse af talepapir fra samrådet d. 17/5-05, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 64 Spm. om kommentar til henvendelse af 18/5-05 fra Kirkebækskolen, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 65 Spm. om teknisk bistand til udarbejdelse af ændringsforslag til L 106, L 107, L 108 og L 109, som bevirker, at elever og lærere på uddannelsesinstitutioner får en indflydelse på institutionernes styrelse svarende til den indflydelse, de har i dag, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 66 Spm. om kommentar til henvendelse af 25/5-05 fra Susanne og Preben Sindt, Glostrup, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 67 Spm. om kommentar til henvendelse af 31/5-05 fra Ordblindeinstituttet, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 68 Spm. om kommentar til henvendelse af 6/6-05 fra Dansk Folkeoplysnings Samråd m.fl., til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå
- 69 Spm., om ministeren overvejer at lave et ændringsforslag, til undervisningsministeren

Oversigt over samrådspørgsmål vedrørende L 108

Samrådspm.nr.	Titel
A	Samrådspm. om ministerens uddybning af problemstillingerne omkring lovforslaget – specielt med hensyn til rammeaftale, den kommunale forsyningspligt, etablering af en rådgivnings- og udredningsfunktion samt VISO, til undervisningsministeren

Nogle af udvalgets spørgsmål til økonomi- og erhvervsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålene og ministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra S.

Spørgsmål 3:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 28. marts 2005 fra Specialskolerne i Danmark, jf. L 108 - bilag 5.

Svar:

Jeg har følgende bemærkninger til henvendelsen af 28. marts 2005 fra Specialskolerne i Danmark om de amtskommunale specialskoler på folkeskoleområdet:

Placeringen af de amtskommunale specialskoler:

Med lovforslaget har regeringen ønsket at sikre, at der skabes en enkel og entydig placering af hele folkeskolens virksomhed i kommunerne, således at beslutninger om specialundervisning træffes så tæt på borgerne som muligt.

Med et samlet kommunalt ansvar for både folkeskolens specialundervisning og folkeskolens almindelige undervisning får kommunerne også bedre forudsætninger for at styrke sammenhængen mellem specialundervisningen og den almindelige undervisning. Der bliver derved bedre mulighed for at skabe øget rummelighed i den almindelige undervisning.

Det foreslås dog i lovforslaget, at de mest specialiserede lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud drives og udvikles af regionerne, bortset fra de landsdelsdækkende undervisningstilbud i Københavns Kommune. Herved tilgodeses disse meget specialiserede tilbud, som kommunerne ikke umiddelbart kan substituere med egne tilbud.

Jeg vil også gøre opmærksom på, at lovforslaget giver mulighed for, at regionsrådet efter aftale med kommunalbestyrelsen kan varetage kommunale driftsopgaver inden for folkeskoleloven, der har en naturlig tilknytning til regionens opgaver, og hvor regionen derfor har særlige kompetencer i forhold til opgavevaretagelsen.

Dette kan for eksempel blive aktuelt i de tilfælde, hvor den tidligere amtskommunale specialskole har et ganske særligt undervisningstilbud til elever, der både kommer fra kommunen og fra et større område uden for kommunen, men uden at undervisningstilbuddet er lands- eller landsdelsdækkende.

Under hensyntagen til ovenstående finder jeg, at den foreslåede placering af de amtskommunale specialskoler er en balanceret og forsvarlig ordning, der blandt andet tilgodeser, at beslutninger om specialundervisning træffes så tæt på borgerne som muligt.

Jeg er derfor ikke enig i, at samtlige amtskommunale specialskoler skal overføres til regionerne. Jeg er heller ikke enig i, at de amtskommunale specialskoler med tilbud til autister skal overføres til staten eller regionerne.

Personalets kvalifikationer m.v.:

I brevet fra Specialskolerne i Danmark gives der udtryk for, at kommunerne personalemæssigt ikke magter at overtage de amtskommunale specialskoler. Det er jeg ikke enig i.

Jeg skal i denne forbindelse pege på, at de amtskommunale specialskoler, der ikke er lands- eller landsdelsdækkende, overføres uændret til kommunerne. Det gælder også for det personale, der er ansat på skolerne. Personale, der er beskæftiget med administration m.v. af det amtskommunale skolevæsen, overføres ligeledes til kommunerne, eventuelt til regionerne.

Tilsvarende overføres de økonomiske ressourcer, der hidtil har været anvendt af amtskommunerne til specialundervisning og til administration af specialundervisningen, til kommunerne.

Hertil kommer, at kommunerne bliver væsentlig større ved kommunalreformens ikrafttræden. Større kommuner med tilsvarende større faglig bæredygtighed kan varetage flere opgaver på specialundervisningsområdet. Lovforslaget giver desuden mulighed for, at nogle af opgaverne kan løses i samarbejde med andre kommuner.

I henhold til forslaget til lov om social service (L 38), der blev fremsat samtidig med dette lovforslag til opfølgning på kommunalreformen, oprettes der som en nyskabelse en national videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO).

På specialundervisningsområdet skal VISO bistå kommuner, regioner samt skoler og institutioner m.v. med vejledning og rådgivning. VISO vil kunne betjene sig af et netværk bestående af konsulenter og specialister, der er placeret i kommunerne eller på kommunale eller regionale institutioner m.v., herunder også på de tale-, høre-, syns- og kommunikationscentre, der i forbindelse med kommunalreformen overgår til regionerne.

Det vil blive muligt for kommunen, herunder kommunens pædagogisk-psykologiske rådgivning, at anmode om specialrådgivning og bistand til kommunens udredninger m.v. fra VISO med henblik på at foretage en vurdering og fremsætte forslag til foranstaltning. Desuden vil pædagogisk-psykologisk rådgivning kunne indhente viden og specialrådgivning fra VISO til brug for sin rådgivning af skoler, forældre og elever om den nærmere tilrettelæggelse af den specialpædagogiske bistand.

Det vil også blive muligt for regionsrådet at indhente viden og specialrådgivning fra VISO med henblik på udvikling af eksisterende eller nye tilbud.

Kvaliteten af tilbuddene om specialundervisning:

I henvendelsen fra Specialskolerne i Danmark er det anført, at *»det er helt utopisk at forestille sig at en kommunalbestyrelse efter at have regnet på det regnestykke ikke vil sige ”det kan vi lave billigere” og så trækker de børn fra kommunen hjem som går på den nuværende specialskole, og laver en blandet handicapklasse i et hjørne af den kommunale folkeskole.«*

Efter de gældende regler i folkeskolelovens § 21, stk. 1, er det kommunalbestyrelsen, som træffer beslutning om henvisning af børn og unge til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand ved amtsrådets foranstaltning.

Ved henvisningen af den pågældende elev betaler kommunen et takstbeløb på mere end 180.000 kr. årligt, jf. § 17, stk. 2-4, i Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 896 af 22. september 2000 om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand.

Kommunerne betaler således efter de gældende regler allerede en meget stor del af de samlede udgifter ved specialundervisningen på de amtskommunale specialskoler.

Efter lovforslaget påhviler alle udgifter til folkeskolens undervisning kommunerne, herunder også udgifterne ved specialundervisning og specialpædagogisk bistand på de regionale institutioner.

Kommunerne skal derfor under alle omstændigheder betale alle udgifterne ved specialundervisningen, uanset om den pågældende amtskommunale specialskole overgår til kommunalt eller regionalt regi.

Jeg skal i denne forbindelse bemærke, at den foreslåede reduktion af taksten med en objektiv finansiering for anvendelse af de regionale lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud er en følge af, at der er tale om meget specialiserede tilbud, som kommunerne ikke umiddelbart kan substituere med egne tilbud.

Dette er begrundelsen for, at samtlige kommuner, som kan benytte de regionale lands- og landsdelsdækkende tilbud, skal bidrage til den objektive finansiering.

Jeg vil endvidere gøre opmærksom på, at den hidtidige klageadgang til Klagenævnet for vidtgående specialundervisning bevares og udbygges med lovforslaget.

Der vil efter lovforslaget blive mulighed for, at forældre til børn kan klage over den specialundervisning, der ydes i kommunale specialklasser og i kommunale specialskoler. Det gælder også for de amtskommunale specialskoler, der ved kommunalreformens ikrafttræden overføres til kommunerne.

Der vil også blive mulighed for at klage til Klagenævnet over kommuners manglende henvisning til kommunale specialskoler og specialklasser, herunder de tidligere amtskommunale specialskoler.

Disse regler om klageadgangen svarer i øvrigt til, hvad der i dag gælder for klageadgangen vedrørende den vidtgående specialundervisning, og hvad der kommer til at gælde for den specialundervisning, som finder sted på de regionale lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud.

Det vil blive en del af Klagenævnets opgave at påse, om kommunen i den konkrete sag har tilvejebragt et tilstrækkeligt beslutningsgrundlag, herunder om der er indhentet den fornødne rådgivning fra VISO. Dette vil blive præciseret i forbindelse med en revision af forretningsordenen for Klagenævnet, ligesom det vil blive tydeliggjort i forretningsordenen, at Klagenævnet også skal bedømme om sagsbehandlingsreglerne er overholdt i den konkrete sag, herunder om forvaltningslovens regler herom er overholdt.

Ud over prøvelse ved domstolene vil borgere have mulighed for at indbringe sager om specialundervisning og specialpædagogisk bistand for Folketingets Ombudsmand, ligesom de kommunale tilsynsmyndigheder vil kunne foretage en legalitetsprøvelse af kommunernes afgørelser.

Endelig vil jeg pege på, at der i hver region bliver oprettet et udviklingsråd, der skal følge udviklingen på specialundervisningsområdet og på det sociale område i en periode på 4 år. Der henvises herved til forslaget til lov om social service (L 38), der blev fremsat samtidig med dette lovforslag til opfølgning på kommunalreformen.

Udviklingsrådene skal afgive årlige indberetninger til undervisningsministeren og socialministeren om henholdsvis specialundervisningsområdet og det sociale område.

På grundlag af indberetningerne om specialundervisningen kan undervisningsministeren løbende foretage en vurdering af, hvordan regioner og kommuner varetager deres opgaver efter kommunalreformen.

Ved bekendtgørelse vil der blive fastsat nærmere regler om udviklingsrådenes arbejde. I bekendtgørelsen vil der komme til at indgå krav til åbenhed og gennemsigtighed, således at det er muligt at identificere eventuelle problemer i forhold til den ansvarlige myndighed.

Under hensyntagen til foranstående finder jeg, at den foreslåede ordning, hvorefter de amtskommunale specialskoler overføres til kommunerne bortset fra de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud, sker på et sådant grundlag, at kvaliteten af specialundervisningstilbuddene kan opretholdes og udvikles.

Jeg kan tilføje, at regeringen, jf. regeringsgrundlaget Nye mål, vil nedsætte et uafhængigt råd for evaluering og kvalitetsudvikling af folkeskolen. Rådet skal blandt andet følge og vurdere udviklingen i det faglige niveau i folkeskolen og give årlige tilbagemeldinger til undervisningsministeren.

Rådet understøttes af en ny statslig styrelse for evaluering og kvalitetsudvikling i folkeskolen. Styrelsen skal blandt andet føre tilsyn med kvaliteten og kommunernes forvaltning af folkeskoleloven.

Disse kommende initiativer vil omfatte hele folkeskolens virksomhed og dermed også specialundervisningen.

Spørgsmål 4:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 23. marts 2005 fra Sofieskolen, jf. L 108 – bilag 6.

Svar:

Jeg kan i det hele henvide til mit svar på spørgsmål 1.

For så vidt angår de generelle betragtninger om placeringen af specialskoler med tilbud til autister henvises til mit svar på spørgsmål 6.

Spørgsmål 13:

Hvilken forskel er der mellem målgrupperne på Kirkebækskolen, hvor ansvaret efter lovforslaget overdrages til beliggenhedskommunen, og Geelsgårdskolen, hvor ansvaret som udgangspunkt overdrages til regionen?

Svar:

Jeg kan oplyse, at Kirkebækskolens målgruppe er børn og unge i den skolepligtige alder fra Københavns Amtskommune med multiple funktionsnedsættelser (multihandicap) og som oftest også med kommunikationsvanskeligheder, herunder børn uden et talesprog.

Geelsgårdskolen underviser dels en gruppe af elever med døvblindhed, dels har skolen et undervisningstilbud til den samme målgruppe som Kirkebækskolen. Skolen har i forhold til gruppen af børn og unge med døvblindhed en landsdelsdækkende funktion, således at der modtages elever fra en stor del af det østlige Danmark.

Gruppen af børn og unge i den skolepligtige alder med multiple funktionsnedsættelser og kommunikationshandicap omfattede ifølge Videnscenter om kommunikation og multiple funktionsnedsættelser hos børn og unge uden et talesprog 725 børn og unge på landsplan (opgørelse i august måned 2003). Der er undervisningstilbud til denne elevgruppe på en lang række skoler landet over. I 2003 var der et sådant undervisningstilbud på 76 skoler.

Gruppen af døvblinde børn og unge i den skolepligtige alder er væsentligt mindre. I skoleåret 2001/02 kendtes 30 børn og unge på landsplan. Der henvises herved til publikationen "Undervisningstilbud til børn med medfødt døvblindhed", Amtsrådsforeningen 2002.

Der er derfor kun få undervisningstilbud til denne gruppe, hvoraf de betydeligste er Døvblindecentret i Nordjyllands Amtskommune med en landsdækkende funktion og Geelsgårdskolen.

Spørgsmål 16:

Hvilke analyser er der foretaget for at vurdere, om et undervisningstilbud som udgangspunkt skal drives af en region, eller om det skal drives af en beliggenhedskommune? Eventuelle analyser bedes tilsendt udvalget.

Svar:

Med lovforslaget har regeringen ønsket at sikre, at der skabes en enkel og entydig placering af specialundervisningen for børn og voksne i kommunerne, så beslutninger om specialundervisning træffes så tæt på borgerne som muligt. Borgerne får herved én adgang til og derved også en bedre oversigt over tilbuddene på specialundervisningsområdet.

Med et samlet kommunalt ansvar for både folkeskolens specialundervisning og specialundervisningen for voksne får kommunerne også bedre forudsætninger for at styrke sammenhængen mellem specialundervisningen og den almindelige undervisning.

De mest specialiserede lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud foreslås dog drevet og udviklet af regionerne, bortset fra de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud i Københavns Kommune, jf. herved bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 4 og 24, og § 2, nr. 1 og 3. Disse meget specialiserede tilbud, som kommunerne ikke umiddelbart kan substituere med egne tilbud, bliver herved tilgodeset.

Endvidere overføres tale-, høre-, syns- og kommunikationscentre som udgangspunkt til regionerne, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 1 og 3. Hensynet til brugerne af disse institutioner, der både tilbyder ydelser efter lov om social service og ydelser i henhold til lov om specialundervisning for voksne og folkeskoleloven, bliver herved tilgodeset.

Med lovforslaget får kommunerne det fulde finansieringsansvar for hele specialundervisningsområdet, herunder også for de regionale tilbud. Herved fjernes de ulemper, som har været på folkeskoleområdet med et delt finansieringsansvar mellem kommuner og amtskommuner.

Særligt om lov om folkeskolen

Lovforslaget skal for så vidt angår de foreslåede ændringer af folkeskoleloven ses i forlængelse af den ændring af folkeskoleloven, der skete ved lov nr. 485 af 31. maj 2000, hvor ansvaret for henvisning til vidtgående specialundervisning blev overført fra amtsrådene til kommunalbestyrelserne samtidig med, at det kommunale takstbeløb blev hævet.

Intentionen med lovændringen var, at børn og unge med behov for specialundervisning i højere grad end tidligere skulle have mulighed for at få et undervisningstilbud så tæt ved hjem og distriktskole som muligt. I forbindelse med vedtagelsen af lov nr. 485 af 31. maj 2000 blev det endvidere besluttet at etablere et udviklingsprogram for kvalitet på specialundervisningsområdet (KVIS).

I december 2003 forelå en evaluering fra Danmarks Evalueringsinstitut af den ændrede opgavefordeling mellem amtsråd og kommunalbestyrelser med hensyn til den vidtgående specialundervisning, herunder KVIS-programmet.

Evalueringen peger på, at det i dag ikke udelukkende er de faglige og pædagogiske argumenter, der ligger til grund for beslutningen om, at et barn skal modtage specialundervisning efter folkeskolelovens § 20, stk. 1, eller § 20, stk. 2. En lang række andre forhold er bestemmende herfor.

Evalueringen peger også på, at kommunerne bør have det fulde ansvar for specialundervisningen. Evalueringsgruppen antager, at en sådan løsning både vil skabe et enklere og mere overskueligt system for forældrene og de professionelle grupper omkring eleverne og samtidig øge kommunernes motivation og muligheder for at etablere de nødvendige tilbud i elevernes nærmiljø.

Jeg skal oplyse, at evalueringsrapporten kan findes på Danmarks Evalueringsinstituts hjemmeside på følgende adresse: www.eva.dk.

Særligt om lov om specialundervisning for voksne

Efter forslaget flyttes ordblindeundervisningen for voksne, der hidtil er blevet givet i henhold til lov om specialundervisning for voksne, til lov om forberedende voksenundervisning (FVU-loven).

Ordblindeundervisningen og den forberedende voksenundervisning forankres på de eksisterende amtskommunale voksenuddannelsescentre, der omdannes til selvejende institutioner. Driftsansvaret overtages af staten.

Herved samles alle undervisningstilbud til voksne med læsevanskeligheder hos én myndighed.

For så vidt angår de øvrige tilbud under lov om specialundervisning for voksne er der nu - som nævnt i lovbemærkningerne - igangsat en undersøgelse, der skal kortlægge den amtskommunale specialundervisning for voksne samt overveje forankringen af specialundervisningstilbuddene efter kommunalreformen.

Undersøgelsen indgår som en del af beslutningsgrundlaget for den fremtidige forankring af specialundervisningstilbuddene for voksne.

Spørgsmål 20:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 19. april 2005 fra Dansk Epilepsiforening, jf. L 108 - bilag 15.

Svar:

Jeg har følgende bemærkninger til henvendelsen af 19. april 2005 fra Dansk Epilepsiforening:

Efter forslaget er Børneskolen på den selvejende institution Kolonien Filadelfia placeret sammen med de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud, som skal drives af regionsrådet.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at *»For undervisningstilbuddet på Kolonien Filadelfia forudsættes det, at der indgås overenskomst mellem Region Sjælland og Kolonien Filadelfia om undervisning af de børn og unge, der er indlagt på Epilepsihospitalet.«*

Det er hermed forudsat, at Børneskolen på Kolonien Filadelfia behandles på samme måde som de øvrige lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud.

Pladserne på Børneskolen skal derfor indgå i den årlige rammeaftale om kommunernes forventede forbrug af pladser ved de lands- og landsdelsdækkende undervisningsinstitutioner, som Regionsrådet i Region Sjælland skal sørge for bliver indgået med kommunalbestyrelserne i regionen.

Efter forslaget skal der fastsættes nærmere principper for betalingen af de regionale lands- og landsdelsdækkende tilbud efter drøftelse med de regionale og kommunale parter. Betalingsprincipperne vil blive fastsat i en bekendtgørelse.

Kommunerne skal efter forslaget betale en takst for brug af tilbuddene, og bekendtgørelsen vil komme til at indeholde regler om beregningen af denne takst.

Taksten reduceres med en objektiv finansiering fra kommunerne.

Denne særlige regulering skyldes, dels at disse tilbud vil blive anvendt tværregionalt, hvorfor takstreguleringen ikke alene kan fastsættes i den enkelte regions rammeaftale, dels at der er tale om meget specialiserede tilbud, som kommunerne ikke umiddelbart kan substituere med egne tilbud. Taksterne vil derfor afspejle en fælles kommunal interesse.

For så vidt angår den objektive finansiering fordeles udgifterne mellem de kommuner, som har mulighed for at benytte tilbuddene, efter enten folketal eller folketallet i bestemte alderskategorier afhængig af det pågældende undervisningstilbud.

Det er hensigten, at den foranstående finansieringsordning for de regionale lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud skal anvendes tilsvarende for finansieringen af pladserne på Børneskolen på Kolonien Filadelfia.

Efter L 38, forslag til lov om social service, der blev fremsat den 24. februar 2005 til udmøntning af kommunalreformen, består den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) af en videns-, en specialrådgivnings- og en udredningsfunktion.

VISO oprettes med henblik på at opfylde mange forskellige formål på såvel socialområdet som på området for specialundervisning og specialpædagogisk bistand. VISO skal blandt andet sikre en sammenhængende og helhedsorienteret vidensindsamling og formidling til kommuner m.v., ligesom VISO skal sikre en fortsat udvikling af viden og specialrådgivning.

Det er også et af formålene med VISO på specialundervisningsområdet at yde bistand i form af viden og specialrådgivning til kommuner, regioner og institutioner.

De nuværende 11 amtskommunale videnscentre, herunder Videnscenter om Epilepsi, indgår i VISO's vidensfunktion.

Samtidig med overførslen af videnscentrene overføres de ressourcer, som amtskommunerne i dag anvender på drift af videnscentrene.

Jeg ser etableringen af VISO som en styrkelse af vidensudviklingen og en yderligere sikkerhed for kvaliteten af kommunernes rådgivning og udredning m.v.

Spørgsmål 26:

Vil der være én ejer på den sociale opgave og et vilkårligt antal kommuner som ejere, for så vidt angår specialundervisningsopgaven, jf. Sofieskolens foretræde for uddannelsesudvalget og L 108 - bilag 6

Svar:

Som jeg oplyste i mit svar på spørgsmål 1, vil overførslen af det amtskommunale behandlingstilbud Sofieskolen til Region Hovedstaden indebære, at der i overensstemmelse med folkeskolens almindelige ordning skal indgås overenskomst mellem beliggenhedskommunen (Gladsaxe Kommune) og anbringelsesstedet (Sofieskolen) om henvisning af børn til specialundervisning på anbringelsesstedet, jf. folkeskolelovens § 22, stk. 5, 2. pkt.

Henvisning af børn efter denne bestemmelse forudsætter, at skolemyndighederne i beliggenhedskommunen efter indhentet udtalelse fra pædagogisk-psykologisk rådgivning vurderer, at det pågældende barn, der er anbragt af de sociale myndigheder på anbringelsesstedet, har sådanne vanskeligheder, at barnet bedst kan undervises på anbringelsesstedet.

Efter folkeskolelovens § 22, stk. 5, 2. pkt., er det således beliggenhedskommunen, som tager stilling til, hvorvidt det pågældende barn skal henvises til specialundervisning på anbringelsesstedet. Det gælder også for de børn, der er anbragt på anbringelsesstedet af andre kommuner end beliggenhedskommunen.

Der er derfor ikke tale om, at et vilkårligt antal kommuner er "ejere" af Sofieskolens specialundervisningstilbud, der er en integreret del af skolens behandlingstilbud.

For børn, der er anbragt på et anbringelsessted af andre kommuner end beliggenhedskommunen, kan beliggenhedskommunen efter de gældende regler kræve refusion af udgifterne til denne undervisning, jf. § 1, stk. 2 og 3, i bekendtgørelse nr. 308 af 22. april 1994 om hvilken kommune og hvilken amtskommune udgiften til folkeskolens undervisning m.v. endeligt påhviler.

Disse refusionsregler er det ikke hensigten at ændre i forbindelse med kommunalreformens ikrafttræden.

Spørgsmål 27:

I modsat fald vil ministeren da redegøre for, hvordan dette hensigtsmæssigt skal administreres.

Svar:

I mit svar på spørgsmål 26 oplyste jeg, at det efter folkeskolelovens § 22, stk. 5, 2. pkt., er beliggenhedskommunen, som tager stilling til, hvorvidt det pågældende barn skal henvises til specialundervisning på anbringelsesstedet. Det gælder også for de børn, der er anbragt på anbringelsesstedet af andre kommuner end beliggenhedskommunen.

Der er derfor ikke tale om, at et vilkårligt antal kommuner er »ejere« af Sofieskolens specialundervisningstilbud, der er en integreret del af skolens behandlingstilbud.

Jeg skal i øvrigt henvise til mit svar på spørgsmål 26.

Spørgsmål 29:

Ministeren bedes kommentere vedlagte artikel: »Børnenes fremtid er på spil« fra Dansk Blindsamfunds blad Blindesagen fra april 2005.

Svar:

Den pågældende artikel har følgende hovedsynspunkter:

- Kommunerne kan ikke give synshandicappede elever den rette undervisning uden vejledning og rådgivning fra en kvalificeret specialenhed.
- Når kommunerne overtager ansvaret for og finansieringen af hele folkeskolens undervisning, er der fare for, at de *»i spareiver og uvidenhed tror, at de ikke behøver at indkøbe specialviden, ...«*.
- Kommunerne har svært ved at løfte opgaverne med blinde og svagsynede skoleelever. Det kommer blandt andet til udtryk i, at 44% af alle elever med synshandicap forlader folkeskolen uden en fuld afgangsprøve.

Jeg har følgende bemærkninger hertil:

Med kommunalreformen overføres ansvaret for al specialundervisning fra amtskommunerne til kommunerne. Desuden overføres de økonomiske ressourcer, som amtskommunerne i dag bruger til den vidtgående specialundervisning, til kommunerne, ligesom amtskommunernes faglige ekspertise overføres til kommunerne med undtagelse af den ekspertise, der overføres til regionerne i forbindelse med deres drift af de lands- og landsdelsdækkende undervisningsinstitutioner, kommunikationscentre m.v.

Samtidig sammenlægges kommunerne. De nye kommuner vil således typisk være større og både med hensyn til økonomi og faglig ekspertise have flere ressourcer til rådighed med henblik på opgavevaretagelsen.

Kommunerne får endvidere stillet gratis specialrådgivning m.v. til rådighed i den statslige videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO). VISO får til opgave at bistå kommunerne med gratis vejledende specialrådgivning i de mest specialiserede og komplicerede enkeltsager samt yde bistand til udredning i de sjældent forekommende, specielle og komplicerede enkeltsager.

Kommunen bevarer desuden sin mulighed for at samarbejde med andre kommuner om varetagelse af specialundervisningen og den pædagogisk-psykologiske rådgivning (PPR). Kommunen har også adgang til at købe sig til bistand i andre kommuner eller institutioner.

Dette indebærer, at kommunerne - som amtskommunerne i dag - vil have de nødvendige forudsætninger for at løfte ansvaret for undervisningen, herunder specialundervisning af børn med synshandicap, og dermed opfylde deres pligt til at give specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til alle børn, der har behov for det.

I denne pligt indgår efter de gældende regler også en forpligtelse til at foretage en pædagogisk-psykologisk vurdering af elever, der har særlige undervisningsbehov. En sådan vurdering skal efter samråd med forældrene suppleres med udtalelser fra andre sagkyndige i fornødent omfang. Disse regler videreføres efter kommunalreformens ikrafttræden.

Sikringen af, at denne forpligtelse overholdes, vil i fremtiden principielt ske på samme måde som i dag. Kommunale myndigheders opfyldelse af forpligtelser i henhold til folkeskolelovgivningen påses af de kommunale tilsynsmyndigheder. Det samme gælder kommunalbestyrelsens forpligtelser i henhold til lov om specialundervisning for voksne.

I forhold til den enkelte elev sikres kommunens overholdelse af pligten til at stille relevante tilbud til rådighed ved klageadgangen til Klagenævnet for vidtgående specialundervisning. Klagenævnet vil i den forbindelse kunne tage stilling til, om kommunen har truffet sin beslutning på et tilstrækkeligt oplyst grundlag, herunder om kommunen burde have indhentet ekstern rådgivning og eventuelt bistand til udredning fra fx VISO.

Det kommunale tilsyn med folkeskolen vil, som beskrevet i regeringsgrundlaget, blive suppleret af et af regeringen nedsat uafhængigt Råd for evaluering og kvalitetsudvikling af folkeskolen.

Rådet skal blandt andet følge og vurdere udviklingen i det faglige niveau i folkeskolen og give årlige tilbagemeldinger til undervisningsministeren. Rådet understøttes af en ny statslig styrelse for evaluering og kvalitetsudvikling.

Styrelsen får til opgave at føre tilsyn med kvaliteten af kommunernes forvaltning af folkeskoleloven, men også at gennemføre evalueringer m.v. Disse kommende initiativer vil også omfatte specialundervisning og specialpædagogisk bistand. Synshandicappede elevers prøvefrekvens ved folkeskolens afsluttende prøver vil naturligt kunne indgå i de temaer, som styrelsen skal beskæftige sig med.

Endelig vil jeg understrege, at de regionale udviklingsråd i en 4-årig periode fra 1. januar 2007 skal følge udviklingen på specialundervisningsområdet og en gang årligt rapportere til mig som en del af mit grundlag for løbende at kunne vurdere, hvordan kommuner og regioner varetager deres opgaver efter kommunalreformen.

Jeg mener derfor ikke, at der med udgangspunkt i L 108 er grund til at frygte, at kommunalreformen vil medføre de i artiklen omtalte konsekvenser.

Spørgsmål 31:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen fra Amternes Tale-Høre Samråd, jf. L 108 - bilag 21.

Svar:

Med lovforslaget har regeringen ønsket at sikre, at beslutninger om specialundervisning træffes så tæt på borgerne som muligt, samt at sammenhængen mellem specialundervisning og den almindelige undervisning styrkes. Har børn og voksne behov for specialundervisning og specialpædagogisk

bistand, må det derfor være den kommune, hvor vedkommende bor, som har ansvaret for, at der tilbydes specialundervisning og specialpædagogisk bistand.

Det foreslås dog i lovforslaget, at de mest specialiserede lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud drives og udvikles af regionerne bortset fra de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud i Københavns Kommune. Herved tilgodeses disse meget specialiserede tilbud, som kommunerne ikke umiddelbart kan substituere med egne tilbud.

Med forslaget overflyttes også undervisningstilbuddet i de nuværende amtskommunale undervisningsinstitutioner (kommunikationscentre m.v.) med specialundervisning og specialpædagogisk bistand for personer med tale-, høre- eller synsvanskeligheder, således at driftsansvaret som udgangspunkt placeres i regionerne.

Placeringen i regionen er foreslået ud fra et ønske om at tilgodese hensynet til brugerne af disse centre - der både tilbyder ydelser efter lov om social service og ydelser efter undervisningslovgivningen - således at centrene bevares samlet som én institution hos én myndighed.

På nogle af kommunikationscentrene, der efter forslaget skal drives af regionsrådene i henhold til lov om specialundervisning for voksne, tilbydes der også specialundervisning og specialpædagogisk bistand til børn. Det forudsættes, at denne undervisning gives efter folkeskoleloven.

Efter lovforslaget overføres amtsrådenes visitationskompetence til kommunalbestyrelserne, som også overtager det fulde finansieringsansvar for al specialundervisning for voksne.

Som følge heraf foreslås det, at kommunalbestyrelsen kan henvise en person til specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand ved regionsrådets foranstaltning, når kommunalbestyrelsen finder, at personens udvikling stiller krav om en støtte, der bedst kan imødekommes ved en regional foranstaltning, herunder specialundervisning ved kommunikationscentre.

Det er herefter regionsrådet, som træffer afgørelse om det nærmere indhold af foranstaltningen efter forhandling med kommunalbestyrelsen.

Disse bestemmelser skal ses som en konsekvens af, at amtsrådenes hidtidige ansvar for specialundervisningen ved den nye opgavefordeling bliver delt mellem kommunalbestyrelserne og regionsrådene.

De foreslåede bestemmelser svarer i øvrigt til bestemmelserne i folkeskolelovens § 21.

Jeg vil også gøre opmærksom på, at den hidtidige praksis, hvorefter amtsrådene i vidt omfang har bemyndiget institutionerne til at foretage visitationen, bliver lovfæstet med forslaget.

Kommunalbestyrelsen kan således henlægge beføjelser vedrørende henvisning, herunder visitations- og optagelseskompetence, af personer til specialundervisning og specialpædagogisk bistand til regionsråd eller voksenspecialundervisningsinstitutioner, herunder private institutioner.

Amternes Tale-Høre Samråd foreslår, at specialundervisningen på kommunikationscentrenes finansieres gennem en objektiv finansiering for så vidt angår af de dele af udgifterne, som ikke kan henføres til konkrete ydelser.

Jeg skal bemærke, at strukturaftalen indebærer, at der skal fastsættes nærmere principper for betalingen af de regionale undervisningstilbud efter drøftelse med de regionale og kommunale parter.

Jeg vil dog gøre opmærksom på, at den foreslåede objektive finansiering af en del af udgifterne ved de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud er begrundet i, dels at disse tilbud vil blive anvendt tværregionalt, hvorfor taksten ikke alene kan fastsættes i den enkelte regions rammeaftale, dels at der er tale om meget specialiserede tilbud, som kommunerne ikke umiddelbart kan substituere med egne tilbud. Taksten vil derfor afspejle en fælles kommunal interesse.

De samme hensyn gør sig ikke gældende for kommunikationscentrenes vedkommende, idet centrene i dag i overvejende grad betjener den amtskommune, hvor det pågældende center er beliggende.

Udgangspunktet for den kommunale finansiering af kommunikationscentrene vil være en takst for den enkelte kommunes udnyttelse af tilbuddet. Taksten fastsættes på baggrund af den samlede udgift, som regionen vil have for den pågældende type af tilbud. Taksten for typen af tilbud aftales i rammeaftalen mellem regionsrådet og kommunalbestyrelserne i regionen.

Spørgsmål 35:

Ministeren bedes give en beskrivelse af, hvordan beslutningsprocessen omkring undervisningen af autistiske børn vil blive administreret efter L 108.

Svar:

Børn med autisme er ikke en homogen gruppe. Forudsætninger og behov hos børn med autisme varierer meget. Jeg lægger til grund for besvarelsen, at der tænkes på børn, som i dag ville blive undervist i enten specialklasser eller henvist af kommunalbestyrelsen til vidtgående specialundervisning ved amtsrådets foranstaltning.

Efter de gældende regler, der fremgår af bekendtgørelse nr. 896 af 22. september 2000 om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, vil et barn, som har et særligt undervisningsbehov, der ikke kan opfyldes inden for rammerne af den almindelig undervisning, blive indstillet til en pædagogisk-psykologisk vurdering.

Indstillingen om at sende barnet til pædagogisk-psykologisk vurdering afgives af klasselæreren eller den kommunale sundhedstjeneste gennem skolens leder eller på grundlag af oplysningerne ved indskrivningen af lederen selv.

Forældrene kan også selv anmode om at få en pædagogisk-psykologisk vurdering af deres barn, jf. § 3, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 896 af 22. september 2000.

Den pædagogisk-psykologiske vurdering skal resultere i en udtalelse til skolens leder om, hvorvidt eleven har behov for specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand. Er dette tilfældet, skal udtalelsen indeholde et forslag til den nærmere foranstaltning.

I modsat fald kan udtalelsen ledsages af en vejledning til den lærer eller andre, der har indstillet eleven til den pædagogisk-psykologiske vurdering, med angivelse af, hvilke foranstaltninger der må anses for hensigtsmæssige til at forbedre elevens situation.

Beslutningen om at iværksætte specialundervisning efter folkeskolelovens § 20, stk. 1, på elevens hjemskole træffes af skolens leder, der efter folkeskolelovens § 45, stk. 2, træffer alle konkrete afgørelser vedrørende skolens elever.

Kommunalbestyrelsen træffer dog beslutningen, hvis barnet skal henvises til en anden skole i eller uden for kommunen samt til vidtgående specialundervisning ved amtsrådets foranstaltning i henhold til folkeskolelovens § 20, stk. 2. Det er herefter amtsrådet, der træffer beslutning om det nærmere indhold af foranstaltningen.

Beslutningerne om specialundervisning træffes altid efter samråd med eleven og forældrene.

Den beskrevne ordning, herunder reglerne om den betydelige inddragelse af eleven og forældrene, videreføres med de justeringer, som L 108 nødvendiggør, efter kommunalreformens ikrafttræden.

Spørgsmål 38:

Hvis regionsrådet ikke kan sikre undervisning af voksne og unge, hvem skal så sikre det?

Svar:

Forslaget medfører, at kommunalbestyrelserne får myndigheds- og finansieringsansvaret samt forsyningspligten for tilbud om specialundervisning for voksne, herunder tilbud til unge med særlige behov. Dog påhviler det ikke kommunalbestyrelserne at sørge for den specialundervisning, der har været tilbudt ordblinde voksne i henhold til lov om specialundervisning for voksne, idet denne undervisning flyttes til lov om forberedende voksenundervisning (FVU-loven). Med hensyn til opgaver med karakter af behandling eller genoptræning under hospitalsophold forudsættes disse overført til regionerne.

Regionsrådene får ansvaret for at drive lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud med tilbud om specialundervisning for voksne, ligesom det påhviler regionsrådet at drive undervisningsinstitutioner til personer, som har tale-, høre- eller synsvanskeligheder (kommunikationscentre).

Regionsrådet kan endvidere, efter aftale med kommunalbestyrelsen, varetage kommunale driftsopgaver med specialundervisning for voksne. Opgaverne skal ligge i en naturlig tilknytning til regionens opgaver, og hvor regionen derfor har særlige kompetencer i forhold til opgavevaretagelsen.

Regionsrådet kan desuden tilrettelægge særlige ungdomsuddannelsesforløb, fx til sent udviklede unge, hvis det indgår i rammeaftalen mellem kommunalbestyrelserne og regionsrådet.

Regionsrådet har det overordnede ansvar for regionens undervisningstilbud, herunder for at tilpasse kapaciteten og sammensætningen af tilbudene. Desuden har regionsrådet ansvaret for udviklingen af regionens undervisningstilbud, herunder den faglige udvikling af indholdet.

For at sikre et grundlag for regionernes planlægning skal hver kommunalbestyrelse i regionen udarbejde en årlig redegørelse for kommunens forventede brug af pladser ved de regionale undervisningsinstitutioner. Redegørelsen skal omfatte det kommende år og de næste 3 år.

På baggrund af kommunalbestyrelsernes årlige redegørelser sørger regionsrådet for, at der indgås en årlig rammeaftale med kommunalbestyrelserne, som danner grundlag for tilpasningen af regionens undervisningstilbud.

Rammeaftalerne er årlige aftaler mellem regionsrådet og kommunalbestyrelserne i regionen, og danner grundlag for regionens tilpasning af de undervisningstilbud, regionen har forsyningspligt og driftsansvar for. Det vil sige de lands- og landsdelsdækkende tilbud samt kommunikationscentre.

Kommunalbestyrelsen forpligtes med lovforslaget til at sørge for specialundervisning for både børn og voksne. Regionsrådet har dog forsyningspligten for de tilbud, som er omfattet af rammeaftalen. Det vil sige, at regionsrådet har pligt til at sørge for, at der er den rette kapacitet i disse tilbud inden for rammeaftalen.

Spørgsmål 44:

Hvilke fordele er der forbundet med at flytte specialundervisningen fra amtsligt til kommunalt niveau?

Svar:

Med lovforslaget har regeringen ønsket at sikre, at der skabes en enkelt og entydig placering af specialundervisningen i kommunerne, således at beslutninger herom træffes så tæt på borgerne som muligt. Dog overflyttes ordblindundervisning til VUC'erne og tilbud efter lov om voksenspecialundervisning i forbindelse med hospitalsophold overgår til regionerne.

Ved kommunalreformen tegnes en offentlig sektor, hvor kommunerne varetager de direkte borgerrettede opgaver og dermed bliver hovedindgangen for borgerne til den offentlige sektor. Der bliver således kun en indgang for borgerne, når de har behov for specialundervisning, hvilket vil give større overskuelighed end i dag.

Eksempelvis har der på folkeskoleområdet været et delt ansvar mellem kommunerne og amtskommunerne, hvilket har kunnet give anledning til problemer.

Med et kommunalt ansvar for specialundervisningen får kommunerne bedre forudsætninger for at styrke sammenhængen mellem specialundervisningen og andre kommunale opgaver i forhold til de berørte borgere.

Det foreslås dog i lovforslaget, at de mest specialiserede lands- og landsdelsdækkende specialundervisningstilbud drives og udvikles af regionerne, bortset fra de landsdelsdækkende specialundervisningstilbud i Københavns Kommune. Tilsvarende overgår driften af kommunikationscentre m.v. til regionerne, bortset fra institutioner beliggende i Københavns og Frederiksberg Kommune samt Bornholms Regionskommune. Det er kommunerne, der har finansieringsansvaret og henviser til de regionale tilbud.

Spørgsmål 45:

Kan man som forælder gå direkte til den enkelte institution for at få sat behandling/specialundervisning i gang?

Svar:

Efter folkeskolelovens § 12, stk. 2, sker henvisning til specialundervisning, som ikke er af foreløbig karakter, efter pædagogisk-psykologisk rådgivning og i samråd med elev og forældre.

De nærmere regler om fremgangsmåden ved iværksættelse af specialundervisning fremgår af kapitel 2 i bekendtgørelse nr. 896 af 22. september 2000 om folkeskolens specialundervisning og specialpædagogiske bistand.

Efter disse regler er der etableret en ordning, hvorefter elever med særlige undervisningsbehov, der ikke kan opfyldes inden for rammerne af den almindelige undervisning, indstilles til en pædagogisk-psykologisk vurdering. Denne vurdering foretages ofte af den kommunale pædagogisk-psykologiske rådgivning (PPR).

Vurderingen skal resultere i en udtalelse til skolens leder om, hvorvidt eleven har behov for specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand, samt forslag til foranstaltning. Ved PPR's vurdering skabes størst mulig sikkerhed for, at den støtte, som iværksættes, er relevant i forhold til elevens særlige behov.

Indstillingen til PPR afgives af klasselæreren eller den kommunale sundhedstjeneste gennem skolelederen og i samråd med elev og forældre.

Skolelederen kan også selv afgive en indstilling om en pædagogisk-psykologisk vurdering på grundlag af oplysninger, der foreligger i forbindelse med indskrivningen af en elev.

Der er desuden mulighed for, at forældrene selv kan anmode om en pædagogisk-psykologisk vurdering af deres barn, jf. § 3, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 896 af 22. september 2000. Som følge af denne bestemmelse kan forældrene også selv anmode PPR om rådgivning.

Beslutningen om specialundervisning træffes af skolens leder, der efter folkeskolelovens § 45, stk. 2, træffer alle konkrete afgørelser vedrørende skolens elever. Det er dog kommunalbestyrelsen, som træffer beslutning om henvisning af elever til en anden skole i og uden for kommunen samt henvis-

ning af elever til vidtgående specialundervisning ved amtsrådets foranstaltning. Beslutningerne om specialundervisning træffes altid efter samråd med eleven og forældrene.

Den beskrevne ordning, herunder den meget betydelige inddragelse af eleven og forældrene, agtes med de justeringer, som L 108 nødvendiggør, videreført efter kommunalreformens ikrafttræden. Det gælder også for forældrenes mulighed for selv at anmode om en pædagogisk-psykologisk vurdering. Desuden vil PPR kunne indhente bistand fra andre kommuners PPR, fra institutioner m.v. eller anmode VISO om rådgivning og bistand til udredning af den enkelte elev.

Forældrene har således hverken efter de gældende regler eller efter lovforslaget mulighed for at henvende sig direkte til specialskolerne for at få sat specialundervisning i gang.

Spørgsmål 46:

Hvor går personer, der henvises fra sundhedsvæsenet til f.eks. tale/hørebehandling, hen med disse henvisninger? Hvad er lovgrundlaget? Vil der være ændringer på dette felt efter L 108?

Svar:

I dag er det amtsrådene, der skal sørge for, at personer med fysiske eller psykiske handicap efter undervisningspligtens ophør kan få specialundervisning og specialpædagogisk bistand, der tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af disse handicap (kompenserende specialundervisning).

Denne specialundervisning finder sted i henhold til lov om specialundervisning for voksne, jf. lovbekendtgørelse nr. 658 af 3. juli 2000 med senere ændringer.

Anmodningen om specialundervisning kan – ud over fra personen selv - komme fra andre med kendskab til personen, fx pårørende, venner, plejepersonale, læge, hjemmehjælper m.v.

Amtsrådene har i dag i stort omfang overdraget ansvaret for visitationen til amtskommunens specialundervisningsinstitutioner, således at en person med behov for specialundervisning kan henvende sig direkte til specialundervisningsinstitutionen.

Med lovforslaget overtager kommunalbestyrelserne ansvaret for voksenspecialundervisningen, herunder finansieringsansvaret. Det er også kommunalbestyrelsen, der får tillagt visitationskompetencen.

Foruden de mest specialiserede lands- og landsdelsdækkende undervisningsinstitutioner påhviler det også regionsrådet at drive undervisningsinstitutioner (kommunikationscentre) for personer, som har tale-, høre- eller synsvanskeligheder.

Efter forslaget foretager kommunalbestyrelsen henvisning af personer til specialundervisning og specialpædagogisk bistand ved regionsrådets foranstaltning, når kommunalbestyrelsen finder, at de pågældendes udvikling stiller krav om en særlig støtte, der bedst kan imødekommes ved en regional foranstaltning.

Regionsrådet træffer efter forhandling med kommunalbestyrelsen afgørelser om det nærmere indhold af foranstaltningen.

Efter forslaget bliver det desuden muligt, hvis kommunalbestyrelsen ønsker det, at henlægge beføjelser vedrørende henvisning, herunder optagelses- og visitationskompetence, til regionsråd eller voksenspecialundervisningsinstitutioner, herunder også kommunikationscentre.

Den ordning, hvorefter amtsrådene i stort omfang har henlagt visitationskompetencen til kommunikationscentre, er det således muligt at videreføre efter kommunalreformens ikrafttræden.

Hvis en borger fx henvises af sundhedsvæsenet til taleundervisning, vil det som udgangspunkt være kommunen, der henviser borgeren til den pågældende undervisningsinstitution. Hvis kommunalbestyrelsen har delegeret sine beføjelser vedrørende visitations- og optagelseskompetence til den pågældende undervisningsinstitution, vil borgeren kunne henvende sig direkte til institutionen.

Med lovforslaget sker således ikke væsentlige ændringer vedrørende visitationen til specialundervisning bortset fra, at visitationskompetencen flyttes fra amtsrådene til kommunalbestyrelserne.

Spørgsmål 49:

Hvor mange borgere i hver kommune forventes at have behov for at blive henvist til specialundervisning?

Svar:

Undervisningsministeriet har ikke en oversigt over den aktuelle fordeling mellem de nye kommuner af borgere, der modtager specialundervisning, hvorfor det ikke er muligt at besvare spørgsmålet.

Ministeriet er i besiddelse af en række oplysninger om elever i specialundervisningen fordelt på de eksisterende kommuner. Oplysningerne er imidlertid ikke umiddelbart sammenlignelige, hvorfor ministeriet er i færd med at bearbejde dem. Der vil i forlængelse af denne besvarelse blive fremsendt en oversigt over fordelingen af elever i specialundervisningen (kommunale og amtskommunale folkeskoler m.v), fordelt på de nye kommuner.

For så vidt angår voksenspecialundervisningen har ministeriet ikke oplysninger om aktivitet fordelt på kommuner. Jeg kan dog oplyse, at ca. 95.000 personer årligt henvises til tilbud af meget varierende omfang og karakter (kalenderåret 1999). Af det samlede deltagerantal udgør personer med læsevanskeligheder (ordblinde) 9 pct. Personer med hørevanskeligheder udgør 44 pct. af det samlede antal deltagere i voksenspecialundervisning. Sidstnævnte gruppe modtager som oftest tilbud om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand af begrænset omfang og varighed, og 12 pct. af det samlede forbrug af undervisningstimer vedrørte ved seneste opgørelse undervisningstilbud til denne gruppe.

Lovforslaget indebærer, at ordblindeundervisningen for voksne overgår til staten og forankres på VUC sammen med den forberedende voksenundervisning (FVU). Der foretages en kortlægning af de øvrige voksenspecialundervisningstilbud, og jeg forventer, at kortlægningen vil give et nærmere overblik over aktiviteten på området.

Spørgsmål 67:

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 31. maj 2005 fra Ordblindeinstituttet, jf. L 108 - bilag 35.

Svar:

De specialundervisningstilbud, der ifølge lovforslagets § 1 skal forankres i regionerne, har alle en lands- eller landsdelsdækkende funktion. Den lands- eller landsdelsdækkende funktion henviser ikke blot til, at institutionerne i dag sælger pladser til andre amtskommuner, men også til at de tilbyder en ganske særlig og specialiseret ydelse i forhold til børn og unge i specialundervisningen, der kun kan fås et eller ganske få steder i landet, og som den enkelte amtskommune ikke kan substituere med egne tilbud.

Ordblindeinstituttet tilbyder vidtgående specialundervisning i henhold til folkeskolelovens § 20, stk. 2, for normalt begavede elever, der har omfattende specifikke vanskeligheder med læsning og stavning (dysleksi).

Ordblindeinstituttet underviser i alt 87 elever i indeværende skoleår, heraf kommer 78 elever fra kommunerne i Københavns Amtskommune, mens ni elever ikke er hjemmehørende i amtskommunen.

Mange specialskoler underviser imidlertid også elever fra andre amter efter individuelle aftaler. Næsten alle de amtskommunale folkeskoler i Københavns Amt underviser et begrænset antal elever, som ikke er hjemmehørende i amtskommunen. Ordblindeinstituttet adskiller sig således ikke på dette punkt fra de øvrige amtskommunale folkeskoler, der overgår til kommunal drift.

Den omtalte rådgivning og vejledning i henvendelsen fra Ordblindeinstituttet fungerer som indtægtsdækket virksomhed.

Ordblindeinstituttet har mulighed for at fortsætte med den nuværende kapacitet og ekspertise også efter kommunalreformen, idet der ikke er noget til hinder for, at den omtalte rådgivning og vejledning kan fortsætte som indtægtsdækket virksomhed.

Med udgangspunkt i det foranstående overgår Ordblindeinstituttet efter lovforslaget til kommunal drift.